

Υπόθεση C-400/22

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

16 Ιουνίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Berlin (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

2 Ιουνίου 2022

Εναγόμενοι και εκκαλούντες:

VT

UR

Ενάγουσα και εφεσίβλητη:

Conny GmbH

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προστασία των καταναλωτών, σύμβαση εξ αποστάσεως που συνάπτεται με ηλεκτρονικό μέσο, υποχρεώσεις του εμπόρου προς ενημέρωση

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικό ερώτημα

Συνάδει με το άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83/ΕΕ η ερμηνεία εθνικής διάταξης (εν προκειμένω: του άρθρου 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, παράγραφος 4, του BGB, όπως ίσχυε από τις 13 Ιουνίου 2014 έως τις 27 Μαΐου 2022) υπό την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης, όπως και του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της

οδηγίας 2011/83/ΕΕ, ακόμη και η περίπτωση κατά την οποία, κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης με ηλεκτρονικό μέσο, ο καταναλωτής δεν υπέχει απαραιτήτως υποχρέωση πληρωμής έναντι του εμπόρου, αλλά μόνον υπό ορισμένες περαιτέρω προϋποθέσεις, όπως, για παράδειγμα, αποκλειστικά και μόνο σε περίπτωση μεταγενέστερης ευδοκίμησης μιας ανατεθείσας νομικής διεκδίκησης ή σε περίπτωση μεταγενέστερης αποστολής όχλησης σε τρίτο πρόσωπο;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 304, σ. 64), ιδίως άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Bürgerliches Gesetzbuch [αστικός κώδικας] (στο εξής: BGB), ιδίως άρθρο 312j

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η ενάγουσα είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης η οποία, βάσει του γερμανικού δικαίου, έχει το δικαίωμα να παρέχει υπηρεσίες είσπραξης απαιτήσεων. Προβάλλει αξιώσεις, οι οποίες απορρέουν από εκχωρηθέν δικαίωμα του μισθωτή ενός διαμερίσματος της εναγόμενης εκμισθώτριας, λόγω φερόμενης παραβίασης του περιορισμού του ύψους του μισθώματος (άρθρο 556d του BGB).
- 2 Μεταξύ των εναγομένων και του κατονομαζόμενου μισθωτή υφίσταται, από τις 15 Νοεμβρίου 2018, μισθωτική σχέση με αντικείμενο ένα διαμέρισμα 64,18 τ.μ., το οποίο, βάσει του Berliner Mietenbegrenzungsverordnung [διατάγματος του Βερολίνου για τον περιορισμό των μισθωμάτων] της 28ης Απριλίου 2015, βρίσκεται σε περιοχή με επιβαρυνμένη αγορά κατοικίας. Το συμβατικά συμφωνηθέν καθαρό μίσθωμα, χωρίς το κόστος των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, ανέρχεται σε 756,45 ευρώ μηνιαίως, ενώ το σύνηθες για την περιοχή συγκριτικό μίσθωμα στο Βερολίνο ανερχόταν, από τις 15 Νοεμβρίου 2018 μέχρι και την παρεμβολή της ενάγουσας, σε μόλις 375,84 ευρώ.
- 3 Η ενάγουσα προσφέρει στους μισθωτές διαμερισμάτων, μέσω ενός διαδικτυακού τόπου που διαχειρίζεται η ίδια, τη δυνατότητα να της αναθέτουν, με το πάτημα ενός πλήκτρου, το οποίο φέρει την ένδειξη «συνέχεια» ή «αναθέστε τη μείωση του μισθώματος» ή «σώστε την εξοικονόμηση από το ενοικιοστάσιο», την

ικανοποίηση απαιτήσεων κατά του εκμισθωτή τους, ιδίως με σκοπό την προβολή αξιώσεων ενημέρωσης, επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντος μισθώματος και αναγνώρισης της ακυρότητας της συμφωνίας για το ύψος του μισθώματος στον βαθμό που αυτό υπερβαίνει το επιτρεπόμενο μίσθωμα.

- 4 Στους Γενικούς Όρους Συναλλαγών της ενάγουσας, οι οποίοι διέπουν την ανάθεση από τον μισθωτή, αναφέρονται, στο σημείο 2, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«2.1 Μετά τη χρησιμοποίηση του υπολογιστή μισθώματος στην ιστοσελίδα μας, μας αναθέτετε τα εξής [...]

Με το πάτημα του πλήκτρου «Δεσμευτική ανάθεση», ή –το αργότερο– αποστέλλοντας (π.χ. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω ταχυδρομείου) τα εκάστοτε διατιθέμενα από εμάς έγγραφα (δήλωση εκχώρησης ή πληρεξούσιο), υποβάλλετε δεσμευτική προσφορά για τη σύναψη σύμβασης εντολής διαχείρισης υποθέσεων εξ επαχθούς αιτίας, με αντικείμενο την ανάθεση της είσπραξης των απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένων των παρεπόμενων απαιτήσεων, καθώς και την εκχώρηση των απαιτήσεων. Αποδεχόμαστε την προσφορά σας με ρητή δήλωση (π.χ. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) ή με την αποστολή επιστολής διαμαρτυρίας προς τον εκμισθωτή και με σκοπό την προβολή των απαιτήσεων σε βάρος του. Όταν σας ζητηθεί, θα υπογράψετε διακριτή πράξη εκχώρησης ή επιβεβαίωσης εκχώρησης και/ή πληρεξούσιο, και θα μας στείλετε το πρωτότυπο. [...]

- 5 Στο σημείο 3 των Γενικών Όρων Συναλλαγών αναφέρονται, περαιτέρω, τα εξής:

«3.1 Λαμβάνουμε i) αμοιβή ύψους ίσου με το ένα τρίτο (33,33 %) του εξοικονομούμενου ετήσιου μισθώματος, ήτοι ίσου με την εξοικονόμηση τεσσάρων μηνών (στο εξής: προμήθεια), καθώς και, μόλις στείλουμε στον εκμισθωτή έγγραφο όχλησης, ii) αμοιβή ύψους ίσου με τη νόμιμη αμοιβή δικηγόρου βάσει των διατάξεων του Rechtsanwaltsvergütungsgesetz [νόμου για τις αμοιβές των δικηγόρων] [...]

[...]

3.3. Εάν οι προσπάθειές μας δεν ευοδωθούν, δεν οφείλεται προμήθεια [...]

- 6 Ο μισθωτής του επίμαχου διαμερίσματος εγγράφηκε στον δικτυακό τόπο που εκμεταλλεύεται η ενάγουσα, δήλωσε τη συγκατάθεσή του με τους Γενικούς Όρους Συναλλαγών που χρησιμοποιεί η ενάγουσα και πάτησε στο διατιθέμενο από την ενάγουσα «πλήκτρο παραγγελίας». Στη συνέχεια, στις 16 Ιανουαρίου 2020, ο μισθωτής υπέγραψε έντυπο που έφερε τον τίτλο «Επιβεβαίωση, παροχή πληρεξουσιότητας και εκχώρηση, έγκριση», το οποίο του χορήγησε η ενάγουσα και το οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Με την παρούσα, επιβεβαιώνουμε και επαναλαμβάνουμε, για λόγους προληπτικής διασφαλίσεως και μόνον, την [...] εκχώρηση των απαιτήσεων

- [...], την αξίωση επιστροφής του αχρεωστήτως καταβληθέντος μισθώματος[,] μέχρι του ορίου των τεσσάρων μηνιαίων μισθωμάτων που κατέστησαν ληξιπρόθεσμα μετά τη διαμαρτυρία [...]. Για λόγους προληπτικής διασφάλισης και μόνον, εγκρίνουμε, με την παρούσα, αναδρομικά όλες τις συναφώς πραγματοποιηθείσες δικαιοπραξίες και δηλώσεις [...]
- 7 Το εν λόγω έντυπο δεν περιέχει καμία μνεία σχετικά με την υποχρέωση του μισθωτή να πληρώσει.
 - 8 Με επιστολή της 21ης Ιανουαρίου 2020, η ενάγουσα, επικαλούμενη ανάθεση και πληρεξουσιότητα που της χορήγησε ο μισθωτής, προέβαλε έναντι των εναγομένων αιτίαση παράβασης των διατάξεων σχετικά με τον περιορισμό του ύψους του μισθώματος (άρθρα 556d επ. του BGB), καθώς και διάφορες αξιώσεις ενημέρωσης και επιστροφής χρημάτων.
 - 9 Με την αγωγή της, η ενάγουσα ζητεί ενημέρωση σχετικά με το οφειλόμενο από τον προηγούμενο μισθωτή μίσθωμα, τις αυξήσεις μισθωμάτων που συμφωνήθηκαν με τον προηγούμενο μισθωτή, την ανάληψη δράσεων ανακαίνισης πριν από την έναρξη της μισθωτικής σχέσης και το ζήτημα αν η συναφθείσα με τον μισθωτή μισθωτική σχέση αποτελεί την πρώτη μίσθωση κατόπιν εκτεταμένης ανακαίνισης. Επίσης, ζητεί την επιστροφή ποσού ύψους 305,75 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε αχρεωστήτως καταβληθέν μίσθωμα για τον μήνα Απρίλιο 2020, καθώς και την επιστροφή ποσού ύψους 813,39 ευρώ για εξωδικαστικά έξοδα επιδίωξης των αξιώσεων.
 - 10 Η αγωγή αυτή ευδοκίμησε ενώπιον του Amtsgericht [ειρηνοδικείου]. Το Amtsgericht [ειρηνοδικείο] έκρινε, ειδικότερα, ότι το ζητηθέν μίσθωμα υπερέβαινε το επιτρεπόμενο μίσθωμα κατά το ύψος του προβαλλόμενου από την ενάγουσα ποσού.
 - 11 Με την έφεση που έχουν ασκήσει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, οι εναγόμενοι ζητούν την απόρριψη της αγωγής στο σύνολό της. Προσάπτουν, μεταξύ άλλων, στην ενάγουσα ότι, με τη χρήση ενός πλήκτρου παραγγελίας το οποίο έφερε ανεπαρκή σήμανση, παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του BGB και του άρθρου 8 της οδηγίας 2011/83.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 12 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η ευδοκίμηση της έφεσης εξαρτάται από το αν η διαμόρφωση του πλήκτρου παραγγελίας που χρησιμοποιεί η ενάγουσα αντιβαίνει στο άρθρο 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του BGB. Κρίσιμη είναι, συναφώς, η ερμηνεία της αντίστοιχης διάταξης του δικαίου της Ένωσης, ήτοι του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83. Οι προβαλλόμενες από τους εναγομένους, στο πλαίσιο της έφεσής τους, αιτιάσεις κατά άλλων πτυχών της διαφοράς δεν έχουν πιθανότητες να ευδοκιμήσουν.

Εξέταση της διαφοράς υπό το πρίσμα του BGB

- 13 Οι κρίσιμες παράγραφοι του άρθρου 312j του BGB, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, έχουν ως εξής:

«2) Στις περιπτώσεις καταναλωτικών συμβάσεων οι οποίες συνάπτονται με ηλεκτρονικό μέσο και αφορούν παροχή εξ επαχθούς αιτίας από τον έμπορο, ο έμπορος οφείλει να παρέχει στον καταναλωτή την ενημέρωση σύμφωνα με το άρθρο 246a, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, σημεία 1, 4, 5, 11 και 12 του Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche [εισαγωγικού νόμου στον γερμανικό αστικό κώδικα] κατά τρόπο σαφή και κατανοητό και σε εμφανές σημείο, ακριβώς πριν ο καταναλωτής υποβάλει την παραγγελία του.

3) Στις περιπτώσεις των συμβάσεων της παραγράφου 2, ο έμπορος οφείλει να σχεδιάζει τη διαδικασία παραγγελίας κατά τέτοιον τρόπο ώστε ο καταναλωτής, κατά την υποβολή της παραγγελίας του, να αναγνωρίζει ρητώς ότι αναλαμβάνει υποχρέωση πληρωμής. Όταν η παραγγελία πραγματοποιείται μέσω του πατήματος ενός πλήκτρου, η υποχρέωση του ως άνω εμπόρου τηρείται μόνο στην περίπτωση που το πλήκτρο φέρει την ευανάγνωστη σήμανση “παραγγελία με υποχρέωση πληρωμής” ή ανάλογη σαφή διατύπωση.

4) Οι συμβάσεις κατά την παράγραφο 2 καταρτίζονται μόνον εφόσον ο έμπορος τηρεί την υποχρέωση που προβλέπει η παράγραφος 3.»

- 14 Οι ανωτέρω κανόνες έχουν, κατ’ αρχήν, εφαρμογή στο επιχειρηματικό μοντέλο της ενάγουσας. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο συμμερίζεται την άποψη του Bundesgerichtshof [Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία], το οποίο, μολονότι αρχικά εκτίμησε ότι τα επιχειρηματικά μοντέλα που «προδήλως δεν εμπεριέχουν παγίδα κρυφού κόστους» δεν εμπίπτουν στο άρθρο 312j, παράγραφοι 3 και 4, του BGB, ωστόσο αποποιήθηκε αμέσως μετά την εν λόγω εκτίμηση (απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2022, υπόθεση VIII ZR 122/21). Η εν άποψη αυτή συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία όλοι οι έμποροι, και όχι μόνον οι φορείς λειτουργίας των λεγόμενων «παγίδων συνδρομής και εξόδων», εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83 (βλ., πιο πρόσφατα, απόφαση της 7ης Απριλίου 2022, Fuhrmann-2, C-249/21, EU:C:2022:269, σκέψεις 20 επ.).

- 15 Σε περίπτωση που θεωρηθεί ότι το άρθρο 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του BGB έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση, είναι σαφές ότι η ενάγουσα δεν πληρούσε τις απαιτήσεις της διάταξης αυτής. Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο μισθωτής πραγματοποίησε την ανάθεση στην ενάγουσα πατώντας ένα πλήκτρο που έφερε την ένδειξη «αναθέστε τη μείωση του μισθώματος» ή «σώστε την εξοικονόμηση από το ενοικιοστάσιο». Είναι αδιαμφισβήτητο ότι το πλήκτρο δεν έφερε την ένδειξη «παραγγελία με υποχρέωση πληρωμής» ή ανάλογη σαφή διατύπωση. Ωστόσο, μόνο στην περίπτωση αυτή θα πληρούσε η ενάγουσα τις απαιτήσεις του άρθρου 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του

BGB και του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83, το οποίο εφαρμόζεται για την ερμηνεία της ανωτέρω διάταξης του BGB κατά τρόπο σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης (βλ. προμνησθείσα απόφαση Fuhrmann-2, σκέψη 26).

- 16 Κατά τη νομολογία του Bundesgerichtshof [Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου] σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 312j, παράγραφος 4, του BGB, η σύναψη της σύμβασης, στην περίπτωση αυτή, πάσχει ακυρότητα. Αντιθέτως, σε μέρος της νομικής θεωρίας, υποστηρίζεται η άποψη ότι η εν λόγω διάταξη του BGB πρέπει να ερμηνευθεί, υπό το πρίσμα του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίοδος, της οδηγίας 2011/83, υπό την έννοια ότι ο καταναλωτής απλώς «δεν δεσμεύεται» από τη σύμβαση και την παραγγελία και ότι, επομένως, η σύμβαση πάσχει ακυρότητα δυνάμει να θεραπευθεί υπό την αίρεση της εκ των υστέρων έγκρισής της («schwebende Unwirksamkeit»).
- 17 Ακόμα και αν γίνει δεκτή η τελευταία αυτή άποψη, δεν θα υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση σύναψη έγκυρης σύμβασης, δεδομένου ότι η ενάγουσα ουδέποτε ενημέρωσε τον μισθωτή του επίμαχου διαμερίσματος, κατά τρόπο που να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του BGB, σχετικά με τις υποχρεώσεις πληρωμής που απορρέουν από τη σύμβαση και, επιπλέον, ο μισθωτής ουδέποτε ενέκρινε ή αναγνώρισε (έστω σιωπηρά) τη σύμβαση της οποίας η ακυρότητα τελούσε ενδεχομένως απλώς υπό διαλυτική αίρεση.
- 18 Ούτε η δήλωση εκχώρησης της 16ης Ιανουαρίου 2020 επέχει θέση τέτοιας έγκρισης ή αναγνώρισης, καθώς ο μισθωτής προέβη στη δήλωση αυτή αποκλειστικά κατ' εντολή της ενάγουσας, προκειμένου να εκπληρώσει το υποτιθέμενο καθήκον του για συνεργασία, το οποίο προβλέπεται, κατά παράβαση του άρθρου 312j, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του BGB, στο άρθρο 2.1, παράγραφος 2, των Γενικών Όρων Συναλλαγής της ενάγουσας. Η κατ' αυτόν τον τρόπο τελούμενη εκχώρηση συναποτελεί με την ανάθεση μια ενιαία δικαιοπραξία. Ως εκ τούτου, είναι επίσης άκυρη. Διαφορετική εκτίμηση δεν είναι δυνατή, επειδή θα συνεπαγόταν τη νομιμοποίηση των λεγόμενων «παγίδων αναγνώρισης», αποδίδοντας σε μεταγενέστερες πράξεις εκπλήρωσης του καταναλωτή τον χαρακτήρα σιωπηρής έγκρισης, αναγνώρισης ή ακόμη και εκ νέου εκτέλεσης της προηγουμένως με ηλεκτρονικά μέσα και κατά παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83 συναφθείσας δικαιοπραξίας. Τούτο όμως θα σήμαινε ότι η υποχρέωση του καταναλωτή να πληρώσει δεν προκύπτει ρητά, αλλά συνάγεται απλώς και μόνον από τις «περιστάσεις» της σύναψης της σύμβασης (βλ. προμνησθείσα απόφαση Fuhrmann-2, σκέψη 30).

Αμφιβολίες σε σχέση με το δίκαιο της Ένωσης

- 19 Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2011/83, ο έμπορος οφείλει να μεριμνά ώστε ο καταναλωτής, υποβάλλοντας την

παραγγελία του, να αναγνωρίσει ρητώς ότι η παραγγελία συνεπάγεται υποχρέωση πληρωμής. Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι σαφές αν η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση. Συγκεκριμένα, τίθεται το ζήτημα αν μια σύμβαση εξ αποστάσεως που συνάπτεται με ηλεκτρονικά μέσα συνεπάγεται «υποχρέωση πληρωμής» κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης ακόμη και αν η αμοιβή οφείλεται μόνον υπό ορισμένες περαιτέρω προϋποθέσεις, όπως, για παράδειγμα, αποκλειστικά σε περίπτωση ευδοκίμησης ή στην αβέβαιη περίπτωση της μεταγενέστερης όχλησης τρίτου.

- 20 Το Bundesgerichtshof [Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο] ερμηνεύει το άρθρο 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83 –καθώς και το άρθρο 312j, παράγραφοι 3 και 4, του BGB–, στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, υπό την έννοια ότι η περίπτωση αυτή, «κατ’ εξαίρεση, δεν εμπίπτει στον προστατευτικό σκοπό» των εν λόγω διατάξεων και ότι, ως εκ τούτου, ο έμπορος δεν υπέχει υποχρέωση έναντι του καταναλωτή να αναγράφει στο πλήκτρο παραγγελίας «παραγγελία με υποχρέωση πληρωμής», εφόσον «αμοιβή οφείλεται μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ήτοι αποκλειστικά σε περίπτωση ευδοκίμησης» (βλ. αποφάσεις της 19ης Ιανουαρίου 2022, VIII ZR 123/21, σκέψη 55, και της 30ής Μαρτίου 2022, VIII ZR 358/20, σκέψη 58).
- 21 Άλλα γερμανικά δικαστήρια, καθώς και η νομική θεωρία, ερμηνεύουν, αντιθέτως, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83 κατά πολύ ευρύτερο τρόπο. Κατά την άποψή τους, στη διάταξη αυτή εμπίπτουν και δικαιοπραξίες στις οποίες η υποχρέωση καταβολής αντιπαροχής συνάγεται μόνον έμμεσα από τη σύναψη της σύμβασης ή εξαρτάται από την πλήρωση περαιτέρω προϋποθέσεων ή από την τέλεση περαιτέρω ενεργειών από τον καταναλωτή.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο κλίνει προς την τελευταία άποψη. Υπέρ της άποψης αυτής συνηγορεί και η ίδια η διατύπωση της επίμαχης διάταξης, κατά την οποία η υποχρέωση χρήσης ενός τέτοιου πλήκτρου υφίσταται εφόσον η παραγγελία «συνεπάγεται», για τον καταναλωτή, υποχρέωση πληρωμής. Υποχρέωση πληρωμής «συνεπάγεται» όμως η σύναψη σύμβασης με ηλεκτρονικά μέσα ακόμη και στην περίπτωση που η γέννηση της εν λόγω υποχρέωσης δεν επέρχεται απαραίτητως, αλλά είναι απλώς δυνατή και δεν αποκλείεται εντελώς.
- 23 Ο σκοπός του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83 συνηγορεί επίσης υπέρ της εν λόγω ευρείας ερμηνείας. Τούτο διότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 1 και τις αιτιολογικές σκέψεις 4, 5 και 7 της οδηγίας, σκοπός της οδηγίας αυτής είναι να επιτύχει υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, εξασφαλίζοντάς τους ενημέρωση και ασφάλεια στις συναλλαγές τους με τους εμπόρους. Η προσέγγιση αυτή συνάδει, επίσης, με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., πιο πρόσφατα, προμνησθείσα απόφαση Fuhrmann-2, σκέψεις 21 και 30). Ωστόσο, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνάδει με τη διασφάλιση του εν λόγω υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών το να τυγχάνουν της προστασίας της οδηγίας μόνον οι καταναλωτές των οποίων η μεταγενέστερη υποχρέωση πληρωμής είναι ήδη

υφιστάμενη κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης, να στερούνται όμως ταυτόχρονα την προστασία αυτή οι καταναλωτές των οποίων η υποχρέωση πληρωμής δεν είναι ακόμα οριστική κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης, αλλά, αντιθέτως, εξαρτάται από τη μεταγενέστερη πλήρωση άλλων προϋποθέσεων, η οποία μάλιστα συχνά εκφεύγει του ελέγχου των καταναλωτών. Τούτο διότι ακόμη και οι καταναλωτές αυτοί υποχρεούνται να πληρώσουν, σε περίπτωση πλήρωσης της οικείας προϋπόθεσης, χωρίς να έχουν προηγουμένως ενημερωθεί ρητά για την υποχρέωσή τους να πληρώσουν.

- 24 Τέλος, δεν συντρέχουν ούτε πρακτικοί λόγοι που να εμποδίζουν την ευρεία ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83. Το γεγονός δε ότι το Bundesgerichtshof [Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο] έχει κρίνει ότι τυχόν ευρεία ερμηνεία θα μπορούσε να «προκαλέσει σύγχυση [στον καταναλωτή], παρά τον αντίθετο [...] σκοπό του νόμου και της οδηγίας την οποία μεταφέρει ο εν λόγω νόμος στο εσωτερικό δίκαιο [...], επειδή η υπηρεσία [...] δεν προορίζεται να είναι σε κάθε περίπτωση επί πληρωμή, αλλά η αναγραφή στο πλήκτρο δεν το καθιστά σαφές αυτό» (βλ. απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2022, VIII ZR 123/21, σκέψη 55) δεν δικαιολογεί διαφορετική κρίση. Αφενός, οι απλώς και μόνον πρακτικοί λόγοι δεν δύνανται, κατ' αρχήν, να επηρεάσουν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης κατά τρόπο αντίθετο προς το γράμμα, καθώς και προς το πνεύμα και τον σκοπό του. Αφετέρου, ο έμπορος έχει, σε κάθε περίπτωση, τη δυνατότητα να ενημερώσει τον καταναλωτή, με επαρκή σαφήνεια, με άλλον τρόπο, αντί μέσω ενός πλήκτρου, για το ότι η υποχρέωση πληρωμής δεν υφίσταται ανεξαιρέτως, αλλά μόνο στην κανονική περίπτωση που προβλέπεται στον δικτυακό τόπο του εμπόρου. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξαλείφεται κάθε ασάφεια η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει «σύγχυση» στον καταναλωτή λόγω υπερβολικής διατυπώσεως της σήμανσης του πλήκτρου. Πράγματι, «σύγχυση» ενδέχεται να προκληθεί μόνο στην περίπτωση των καταναλωτών οι οποίοι, σε περίπτωση πλήρωσης μιας προϋπόθεσης, θα βρεθούν εκτεθειμένοι στις αξιώσεις ενός εμπόρου για πληρωμή, σχετικά με τη γέννηση των οποίων δεν είχαν καμία – ή πάντως όχι επαρκή – γνώση κατά τον χρόνο της ανάθεσης, ελλείψει σήμανσης του πλήκτρου παραγγελίας κατά τρόπο που να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2011/83.